

LOVĚC

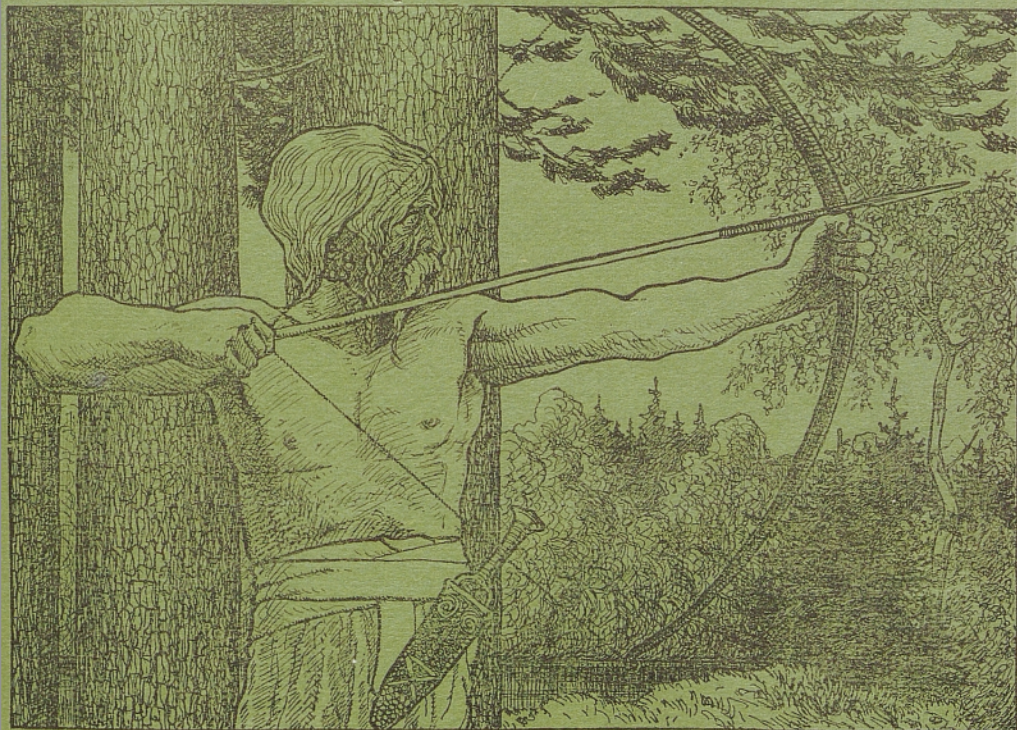
Štev. 3.

List za lov in ribarstvo.

Leto II.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

P. Višnjani: Vstajenje. (Pesem.) — M. Hanzlowsky: O lovu na divjega petelina. — C. Golar: Lovčeva ljubica. (Pesem.) — Julij Bučar: Volk. (Dalje.) — Dr. V. Jeločnik: Trocevka. — Iz lovskega oprtnika.

LISTEK:

M. Hanzlowsky: Štiridesetdanski post.

RIBARSTVO:

F.: Pogrom ribam. — Iz ribarske mreže. — Listnica uredništva. — Mala oznanila.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **5 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po tehle cenah:

	na ovitku:	na prilogi:
cela stran	K 250.—	K 220.—
$\frac{1}{2}$	» » 125.—	» 110.—
$\frac{1}{3}$	» » 84.—	» 74.—
$\frac{1}{4}$	» » 65.—	» 55.—
$\frac{1}{8}$	» » 40.—	» 30.—
$\frac{1}{16}$	» » 18.—	» 16.—

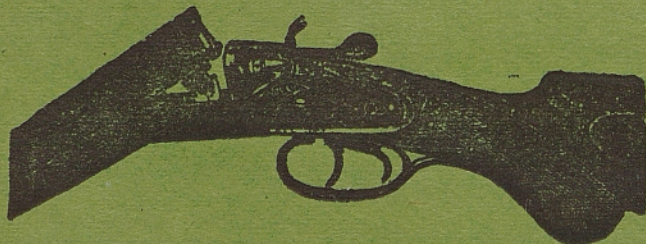
Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

dr. z em. z. v Borovljah na Koroškem

Iskajitelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekosljivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in prednosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P. n. lovcem priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tricevke, kratke lovske puške, dvocevke za šibre in krogle, risane dvocevke (Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štricevne puške. — Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 9-3 mm, preiskušene na različne strelce. Kot največjo novost za dvocevke in šibre in krogle priporočam patrone z nikljastim plaščem 9-3 mm — s svinčeno ostjo in 9-3 mm patrone z legiranimi strelci in papirnimi vodom. — Cenovnik zastoj in franko. —

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194.

Naš IV. redni občni zbor.

2./2. 1911.

O letošnjem občnem zboru „Slov. lovskega društva“ je reči to, kar sem zapisal o lanskem. Prav majhna peščica lovcev prihaja na zborovanja. Ljudem kar noče v glavo, da društvo ne more napredovati, če se niti člani ne zanimajo za njegov razvoj. Splošno mislijo, da je že dovolj, če plača vsak članarino in pogleda morda včasih društveno glasilo. To pa nikakor ne zadošča. Napredek društva zahteva več, zahteva, da vsak član kaže tudi na zunaj svojo pripadnost k društvu; da solidarno nastopa z društvom; da pohiti pod njegov prapor, kadarkoli in kjerkoli zaplapola. Društveni prapor bi ne smel nikoli vihtrati brez častnega spremstva. Enkrat samkrat na leto se vrši občni zbor, enkratsamkrat imamo slovenski lovci priliko pokazati svetu, da smo krepko organizirani, enkrat samkrat imamo priliko govoriti o tem in onem, izražati svoje želje in nasvete, se spoznavati in pozdravljati — mar naj še tistikrat ostanem doma? In vendar jih tudi letos mnogo, premnogo ni prišlo. Društvo je štelo koncem leta 1910 nič manj ko 782 članov, na občnem zboru sem jih pa naštel 49; beri devetinštirideset! Kako je imenovati tako udeležbo, bi vprašal najrajši tiste, ki bi bili lahko prišli, pa so v svoji brezbriznosti rajši ostali doma. In potem ta volitev podpredsednika! Kmalu bi bilo treba razpisati natečaj za to službo. To so slaba znamenja za bodočnost društva in ne prikrivajmo si tega, dokler še utegnemo popraviti zamudo.

O zborovanju ni poročati bogve kaj.

Društveni predsednik gosp. dr. Ivan Lovrenčič je po tretji uri ugotovil število glasov in proglasil sklepčnost. Pozdravil je vse navzoče zborovalce in v kratkih potezah podal sliko društvenega razvoja.

Za njim je poročal društveni tajnik gosp. Dragotin Klobučar o društvenem delovanju takole:

Slavni občni zbor! Ko je pred letom društvo iznenadilo svoje člane z izdajo lastnega glasila „Lovca“, je pozdravljaj marsikdo z veseljem ta korak, drugi pa so menili morda, da je Slov. lovsko društvo še premlado in prešibko, da bi moglo častno vršiti to nalogo. S prvim letnikom pa se je pokazalo, da ima društvo dovolj življenske moči, in zaključek prvega leta je zadovoljiv, saj uspeh prekaša pričakovanja. Res je marsikdo pozdravil „Lovca“ v nadi, da bo list pri-

našal obširne članke, kakor jih prinašajo strokovni nemški listi, okrašeni z raznimi slikami. Tega so nade prevarile, ker je list skromen po obsegu in vsebini. Prosimo pomisliti, da ni lista, posebno pa strokovnega, ki bi ne imel otroških boleznij preboleti. „Lovca“ ni primerjati velikim strokovnim listom te vrste. Take liste tiskajo v več tisoč izvodih („Deutsche Jäger-Zeitung“ na pr. v 28.000 izvodih) in so mnogo dražji. Razen tega pa oznanila in reklame nosijo tisoče! Upravništvo potem seveda lahko okraša posamezne številke z dragimi slikami. Spričo sicer častnega, vendar še malega števila naročnikov in inserentov ter ob tej mali naročnini pa to ni mogoče. Če porabimo vso članarino 5 K za list, pride 50 h na štev. Ali moremo kaj več nuditi za 50 h? Samo za klišeje smo plačali za prvi letnik 173 K 82 h. Vsak član društva ali naročnik lista naj smatra za svojo dolžnost, da pridobi vsaj še enega novega člana, potem bomo pa govorili že drugače. Dokler pa tega ni, bodimo zadovoljni s tem, kar imamo. Bolje ne kaj ko nič.

Na poziv odbora se je oglasilo k sodelovanju dokaj pisateljev. Vsem tem, ki so zvesto podpirali uredništvo — imen seveda ne morem navajati — vsem kličem: Naprej za povzdigo slovenskega lovstva!

Društvo si je v kratkem pridobilo mnogo simpatij in to največ s svojim glasilom, ki je takorekoč vez, ne le med lovci samimi, temveč tudi med čitatelji.

Drug važen napredek društva je prireditvev tekme frmačev. Namen te prireditve je bil zlasti ta, da pokažemo slovenskim lovcem, kako je voditi psa in pa, kako mora delati frmač na lovu. Tekma je v moraličnem kakor v strokovnem oziru uspela nad vsa pričakovanja. „Lovec“ vam je že poročal o tem. Želeti bi bilo da se takih prireditvev udeležujejo ne le dreserji, marveč lovci sploh, če ne kot voditelji, pa v „koroni“. Marsikateri starejši lovec zre pomilujoče na take prireditve, v svesti si, da so lovili že toliko in toliko let brez takih novotarij. Seveda so lovili, toda kako! O tem rajši molčimo, da ne bo zamere. Udeležba pri tekmi je bila prav častna, lahko bi bila pa še lepša. Odkrito povem, da smo reflektirali ravno na starejše praktike, da bi nam iz dolgoletne prakse pokazali razliko med dobrim in slabim. Upajmo, da bo sčasoma tudi na tem polju boljša letina.

Društvo se je udeležilo tudi svetovne lovske razstave na Dunaju, in sicer je razstavilo pod svojo firmo srnjakova rogovja in gamsove roglje, ki so jih dali člani društva na razpolago. Zadovoljni smemo biti tudi v tem oziru z uspehom, saj je dobila skupina društva več prvih cen (Lovec štev. 6). Vsem razstavljalcem iskrena hvala za njih požrtvovalnost!

Ko so prispeli razstavljeni predmeti z Dunaja, je priredil deželni komite lovsko razstavo v Mestnem domu v Ljubljani. To je bila kopija dunajske razstave in namenjena vsem onim, ki niso imeli priložnosti, ogledati si kranjskega oddelka na Dunaju. Tudi ta razstava je lepo uspela. Del zaslug gre tudi našim članom.

Društvo je bilo zastopano tudi na mednarodnem lovskem kongresu na Dunaju po gg. podpredsedniku dr. Bretlu in odborniku dr. Lukanu. Zadnja večja prireditev, ki mi jo je omenjati, je seveda včerajšnji ples; o njem sledi poročilo v prihodnjem letu. Manjših nastopov društva ne bom omenjal posebej; kjer je bilo potreba, je društvo poseglo vmes.

Odbor je imel 3 plenarne seje in več sestankov v Ljubljani bivajočih odbornikov.

Koncem decembra 1910 je društvo štelo 8 ustanovnih in 774 rednih članov; naročnikov na list, ki niso obenem člani, pa je bilo 59.

Z novim letom 1911 je pristopilo društvu več novih članov. V nadi, da se letos podvoji število članov, kličem vsem cenjenim zborovalcem krepak: Lovski pozdrav!

Ko je prenehalo ploskanje, ki so zborovalci ž njim pozdravili priljubljenega tajnika, se je oglasil k besedi blagajnik društva, gospod Anton Martinc. V svojem poročilu se je skliceval na tiskani računski zaključek, ki ga je odbor razdelil med zborovalce. Iz tega zaključka je razvidno, da je znašal denarni promet leta 1910 nič manj ko 13.226 K 44 h. Račun izgube in dobička kaže saldo (dobiček) 654 K 24 h.

Ko je gosp. blagajnik dal na posamezna vprašanja potrebna pojasnila in se ni nihče oglasil k debati o teh poročilih, je povzel besedo gosp. Fran Avčin in v svojem imenu ter v imenu sopregledovalca računov gosp. Mihe Verovška izjavil, da sta pregledala blagajniške knjige ter jih našla v vzornem redu. Predlaga absolutorij s pohvalo; to se sprejme enoglasno.

Predsednik opozori na to zborovalce, da je bil posel tajnikov in blagajnikov tako naporen, da zaslužita kaj več ko samo absolutorij s pohvalo. Ker sta že vnaprej kavalirsko odklonila vsako nagrado, se jima more društvo primerno zahvaliti morda s tem, da ju vpiše med ustanovne člane, oprostivši ju ustanovnine. Zborovalci viharno pozdravijo ta predlog. Nato se tajnik in blagajnik lepo zahvalita za tako častno priznanje in obljubita, tudi v prihodnje z enako vnemo posvečati svoje moči napredku društva.

Gospodar društva gosp. dr. Janko Ponebšek je potem kratko poročal o društvenem inventarju, o knjigah, časopisih, znakih itd.

Naslednja točka je bila izprememba društvenih pravil. Odbor se je po iniciativi bivšega društvenega podpredsednika dr. Bretla obrnil

do vojaške oblasti s prošnjo, članom društva dati na razpolago vojaško strelišče v Ljubljani. Vojaška oblast zahteva, da društvo sprejme v svoja pravila določbo, da ima društvo med drugim tudi nalogo, podpirati streljanje. Gosp. predsednik je predlagal zahtevane izpremembe; bile so brez ugovora sprejete, prav tako še nekateri nebistveni popravki pravil.

O uspehu volitev smo poročali že zadnjič. Povsem nepričakovani odstop podpredsednika gosp. dr. Bretla je spravil vse v zadrego. Tu si dovoljujem pripomniti samo, da so bile volitve najeklatantnejši dokaz, kako malo se poznamo lovci med seboj in kako nujno potrebni so ožji stiki. Naloga odbora bodi, da najde lek tej bolezni, ki na njej precej boleha društvo.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi gosp. Jos. Maček, in tarnal, kako malo se na Kranjskem stori za povzdigo ribarstva. O tem predmetu so govorili še gg. Albin Schweitzer iz Ljubljane, dr. Škaberne z Vrhnike in predsednik. Naposled je bil sprejet predlog, naj se izvoli odsek, ki naj z odborom prouči to stvar, in naj odbor potem ukrene kaj umestnega.

Dalje se je govorilo še o astronomskem koledarju, ki naj bi ga prinašal „Lovec“, o stalnem terminu za izdajo lista in o lovski centrali, ki bi posredovala prodajo ustreljene divjačine, rib in kožuhovine. Gosp. predsednik je na interpelacijo gosp. Fr. Avčina pojasnil, da je ustanovitev centrale odvisna od hladilnice in tržnice, ki ji ima mestna občina ljubljanska na svojem programu. Kakorhitro bodo ta vprašanja ugodno rešena, je lovska centrala gotova stvar; dokler pa hladilnice nimamo, je podjetje precej tvegano.

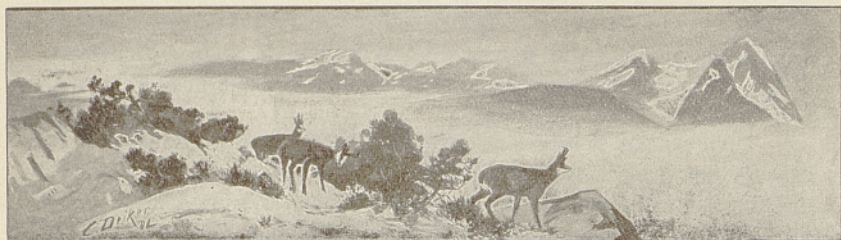
Na predlog gosp. Alb. Schweitzerja so navzoči izrekli vsemu odboru svoje zaupanje in priznanje ter pooblastili predsednika, da to sporoči tudi odstopivšemu podpredsedniku gosp. dr. Bretlu.

Ob $\frac{1}{2}$ 6. uri je bilo zborovanje zaključeno. Pri odborovi seji, ki se je vršila takoj nato, so bili izvoljeni za tajnika gosp. Drag. Klobučar, za blagajnika gosp. Anton Martinc in za gospodarja gosp. dr. Janko Ponebšek. Uredništvo ostane kakor doslej v rokah predsednika gosp. dr. Lovrenčiča. Obenem je odbor kooptiral gosp. Edvarda Vencajza, davčnega upravitelja v Trebnjem kot zastopnika dolenjskih lovcev iz okrajev ob novomeški progi.

—č.

MAREC

Vstajenje.

Vstajenje tvoje gledam spet, narava,
vstvarjanja tvojega stoterih cvetov kras
In tajnih čutov polna duša plava
mi preko tebe, mladi log, dobrava ;
v daljavi zrem planin še snežnobeli pas. —

Ko list za listom zbuja se v življenje,
drhti, kipi ljubezni vsaka živa stvar,
Razkriva ptičje petje hrepenenje
po sreči novi, in bučel vrvenje
glasi vstajenje, žitje mlado, vesne dar.

Po gozda temi s srno srnič tajno
igra se, skače, boža topli ga zefir ;
Ob robu gozda dvori zajec vztrajno,
gluhár ljubezni pesem kleplje bajno,
družico kliče v žlambor si skovir. —

Kako mi v prsij zadrhti globini
brezupnih nad, želja prepolno to srce !
Zaman vstajenja upi vsi ! — Edini,
srce, so tebi dani še spomini,
ki se, ko zrem vstajenje, mi v duši obude. —

P. Višnjan.

O lovu na divjega petelina.

M. Hanzlowsky.

Namen mojih vrstic je, da podam lovcem, ki si morajo petelina sami poiskati, oziroma zaslišati, nekaj praktičnih navodil iz svojega večletnega opazovanja.

Divji petelin si izbere za rastitev („folc“) stare gozdove, preredčene in namešane z različnim drevjem. Bukov gozd, namešan s posameznimi smrekami in jelkami mu ugaja najbolj, posebno pa, ako meji na kakšno posekalino in ima več pleš ali jas. Gozdovi, oziroma njih robovi, ki se raztezajo proti solnčnemu izhodu, so petelinu pravi dorado.

Ako si v lovišču opazoval kuretino, toda ne veš, ali poje tam petelin ali ne, moraš ravnati takole :

Okoli 15. do 20. marca ali še bolje proti koncu tega meseca se vzdigni, ako je vreme ugodno, južno, brez vetra. Prehodi križema vse gozdove, ležeče proti solnčnemu izhodu in stare nad 60 let, ter dobro pazi na odpadke (Losung). Seveda ne zamenjavaj kurjih odpadkov s petelinjimi. Petelinji odpadki so približno 6—8 *cm* dolgi in 8—10 *mm* debeli; od pute so pa po navadi strgani in komaj 6 *mm* debeli. Ako petelin že poje in se je že začel pariti, je zadnji konec odpadkov belkast, kakor bi bil pomočen v apno.

Ako si torej našel to znamenje, poglej, če je v bližini kakšna pleša, presek ali jasa. Tu dobiš gotovo zopet odpadkov, oni ti kažejo kraj, kjer poje petelin na tleh. Ako je še sneg, potem lahko preslediš vsako kretnjo petelina, teže pa, ako je že kopno. Imenitno se vidijo v sneg zarezani sledovi perotnic; ako ni več snega, pa vidiš obrnjeno listje, zrahljan mah itd. v smeri odpadkov. To je torej dokaz, da že poje petelin.

Prav tako je ravnati na starih mestih. V marsikaterih knjigah čitamo, da poišče petelin vsako leto redno isti prostor in tudi ravno isto drevo za petje. To mnenje je po moji sodbi napačno, ker se petelin vedno rad prestavlja ter tiči le najrajši v bližini kur. Dostikrat pa ostane tam, kjer se je pasel čez dan, ter poišče svoj običajni kraj rastiive šele zjutraj po petju na drevesu. Prav tako je, ako je zalotilo petelina pod noč slabo vreme. Ako se je že potrdilo, da biva petelin v gotovem okraju, potem moraš zvečer poslušati! Približno 100—150 korakov od zadnjega sledu si napravi, ako je le mogoče, iz vej malo kolibo. Vanjo položi nekaj vej, da lahko sedeš nanje, in sicer vedno le više na kakšnem klančku ali pobočju hriba. — Taka koliba je vedno koristna, bodisi, da pride petelin „peš“ ter se pase v bližini, ali pa da pride petelinarju kakšen srnjak ali druga divjad preblizu.

Ako te opazi petelin prehitro, ti more zagreniti vse veselje tistega večera. Tiščati se h kakšnemu deblu ter se, kakor mumija, niti najmanj geniti tudi po uro ali še več, to je prej „za hudiča“ nego za človeka. V kolibi si pa nekoliko prostejši.

Petelin pade okoli 7 do 7¹/₂ ure zvečer v vejevje; nato dostikrat glasno zagruli. Temu glasu sledi tudi enoten udarec. Stari rek:

K petelinu, ki zvečer zagruli,
le zarana se pomudi!

ni vedno primeren, posebno pa ne proti koncu petja. Slišal sem večkrat, kako je petelin zvečer veselo grulil, zarana pa tiho obsedel.

Torej nazaj! Ko je petelin sedel, se rad še nekolikokrat prestavi, bodisi, da nima dobrega razgleda, ali da mu ne ugaja kaj drugega. Neizvežbani lovci štejejo to za drug padec petelina, in prigodi se, da jih naštejejo 4 ali 5 namesto enega. Vrhutega motijo lovca še prihajajoče kure, da zvečer, ko se vrača v Malepart, ne ve, kaj in koliko jih sploh ima. Pute prihajajo po navadi prej kakor petelin, ter dostikrat tudi zakočejo. Njih udar s perotmi je dosti lahkješi, dočim je petelinji močan, votlo bobneč. Petelin pa ne prileti vedno z istim hrupom, ampak pade v vejevje včasih tako tiho, da ga sploh ne sliši lovec.

Ko se začne temniti, izgini iz svoje kolibe tiho, kakor da bi te vzela noč! Ako si pa imel smolo, da ti je sedel petelin preblizu, potem pa počakaj trde noči, ter se izkušaj odtihotapiti! Ako pa to ni mogoče zaradi snega ali, ker imaš premalo zavetja itd. potem ne premišljaj dolgo, ampak skoči v velikih skokih proč, kakor preganjan srnjak. To mi je pomagalo že večkrat iz stiske. Dogaja se pa tudi, da se lovec ne more oddaljiti drugače, kakor prav blizu mimo petelina. Tedaj ne pomaga nič drugega, nego da veselo žvižgaje korakaš moško odtod. Dostikrat ostane petelin tam, kjer je, dostikrat jo pa tudi odkuri, toda ne daleč; jutranje kokanje put ga privabi zopet nazaj. Proti koncu „petelinje svatbe“ poje petelin tudi na večer; tedaj lahko odskačeš, ako ga nisi mogel streljati zavoljo teme.

Ako je lovcu kraj dobro znan, mu ni treba nikakih znakov za pot. Ako leži sneg, potem imaš svojo sled; ako se pa bojiš, da bi skopnela do jutra, potem nameči za sabo vejic, na kopnem pa kosčke belega papirja.

Drugo jutro bodi na mestu še pred začetkom zore. Ob prvi zori začne petelin klepati, ter polagoma ponavljati cele kitice hitreje. Pusti ga, da se nekoliko „segreje“, potem začni naskakovati in sicer na lepem svetu za dva koraka, na gršem pa samo za en korak. To zadostuje docela. Naskakovati pa moraš v klancu od zgoraj poševno

proti petelinu, da imaš petelina, ko se mu približaš, lepó proti jutranjemu nebu. Naskakujoč se skrij za vsako deblo, za vsak grmiček, ker vidi petelin izbornó ter takoj zapazi vsako izpremembo. Petelin dobro vidi tudi med brúšenjem. Prej sem verjel knjigam, da po glavnem udarcu in med brušenjem petelin ne vidi ničesar. Toda izučilo me je! Ko sem skočil med brušenjem čez ozek, s snegom pokrit presek (dva koraka), jo je petelin odkuril. Prav tako se mi je godilo, ko sem koračil preko pleš. Petelin med brušenjem ne sliši, pač pa vidi, ker ima kožo čez oči (trepalnico) le napol zaprto!*)

Paziti je tudi na to, da se ne približaš petelinu naravnost od zgoraj doli, ker ni izključeno, da se ne odluči kamen, sneg itd. in ne zavali naravnost pod petelina.

Ako petelin noče peti, ga lahko animiraš z oponašanjem kurjega kokanja. Tudi se prigodi, da umolkne petelin sredi petja, bodisi, da je kaj občutil, ali pa da mu je vzela mimoletéča puta „vso sapo“. Tudi tu se sponaša kokanje dobro.

Po strelu molči in ne vriskaj, ako ti je kaj do tega, da ne vznemiriš lovišča po nepotrebem! Ako si kaj zadel, poberi mirno in pojdi na drugega! Ako je petelin le zastreljen, pa pazi, kam je padel. — Zastreljen petelin umolkne hipoma, ter se motaje med vejami vzpne v zrak. Nezadet petelin pa ostane za trenotek na veji, potem pa odleti z lahnim trepetom perotnic. — Ako si streljal med brušenjem in nisi zadel, moreš zopet streljati — petelin se včasih prav nič ne zmeni za strel. Petelina streljaj le vedno od strani! Tak strel je gotov in ti ni treba iskati. Koliko je lovcev, ki ne pazijo na to, kako stoji petelin; samo da ga vidi, pa že strelja.

Prideljeni lovec naj vedno spremlja gosta! Mnogo posestnikov lovišč se brani, da bi vzeli lovca pri naskakovanju s sabo, ker mislijo, da jim odpade biser iz krone. Ako je pa žival obstreljena, potem pa naj išče lovec, dočim mu gospodar ne more pokazati niti prave smeri. Lovcu je potem pač lahko dobiti žival, ako je sam opazoval vse! Štiri oči več vidijo nego samo dvoje!

Dogaja se, da poje petelin svojo pesem na posameznem drevesu sredi pleše ali jase. Tu ne pomaga nič drugega nego krogla. — Primerilo se je pa tudi, da sta lovec in gost srečno prišla na gotovo, za strel primerno razdaljo s tem, da je spredaj skakajoči lovec nosil veliko vejo, ki je deloma zakrivala oba. To seveda na kopnem.

Za petelina porabljajo šibre različne vrste in velikosti. Po modi nagizdani gospodje prinesejo po navadi s sabo „Englisch-Schrot“ ki ni dosti debelejši od prosa. In s tem hočejo streljati petelina! Petelin

*) Odgovornost za to trditev prepuščamo pisatelju. (Uredništvo.)

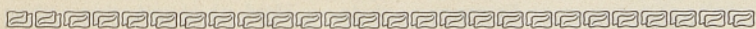
je precej velik; uporabljati moramo tudi njegovi velikosti primerno zrno, ako se hočemo izogniti iskanju. Vsak lovec vzemi s sabo šibre št. 2 ali 4 in vesel bo uspeha! Športnemu streljaču pa pred lovom revidiraj naboje, ali pa ga povabi na „prazno“ — ako ne ugodi tvoji želji!

Vsekakor pa je za lov na petelina še najboljša trocevka s kroglo manjšega premera. Gost, ki prihaja skoro vsako leto k meni „na petelina“, rabi za ta lov trocevko: $\frac{12}{12}$ —8·1 (Br.) z uspehom, kakršnega še nisem videl dosedaj; na krajše razdalje strelja s šibrami št. 3, na daljše pa s kroglo št. $\frac{W. B.}{3}$.

Divji petelin je redek; varujmo ga! Kako žalostne so vesti po časopisih, kjer se kosajo lovci (?) med sabo, kdo jih bo več, čigav bo rekord!

Odstreljaj samo gotovo število petelinov, zlasti takozvane „pretepače“ in stare peteline, kateri ne dovolijo mlajšim samcem peti. Lov sam pa se začne šele proti koncu rastiave ali petja. Čim težji je lov, tem večje veselje.

Naposled želim vsem pravih petelinarjem lovsko srečo.

Lovčeva ljubica.

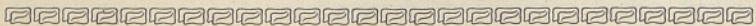
Poslavlja se noč in ž njo sanje,
pokonci, hali, halali!
Nestrpno srce v prsih bije,
že jutro petelin glasi.

Le spi, le počivaj, o ženka,
zdaj drugo sem dekle izbral!
Kako se me tesno oklepa,
kak vitek njen stas je in zal!

O, kogar to dekle poljubi,
ni volka se ti ne boji,
na zemljo se hipoma zgrudi,
za vedno zatisne oči.

Poljub njen ognjen je in smrten,
kot grom silovit je njen glas —
ta ljubica moja je — puška —
in ž njo le mi kratek je čas.

C. Golar.

Volk.

Piše Julij Bučar.

(Dalje.)

V Belokrajino so volkovi navadno prihajali od Severina vprek Kolpe in se klatili po Sinjem vrhu in so jo potem zavili ali preko Graščice pri Predgradu na Kočevsko in Veliko goro ali pa preko Zapujskih gozdov na Miklerje, od tam pa mimo Semiča na Gorjance.

Zimskega dne je prihitel kmetič iz Tribuč v Črnomelj z naznanilom, da je v tamošnjem gozdu videl sedem volkov. Takoj se je odpravila lovska družba tja. Posrečilo se ji je, da je volkove zajela v veliki dragi. Ko ne bi bili nekateri gospodje doma pozabili poguma, bi jo bili morebiti vsi volkovi dobili po grbi, tako so pa ubili samo tri. Pa saj je tudi to nekaj.

V pretekli zimi je bilo slišati, da sta se pojavila dva volkova na Veliki gori pri Ribnici. V Šneperškem lovišču pa je srečen lovec celo ubil enega volka.

Pred leti se je dobro izplačal lov na volkove s čakanjem. Pazen lovec je kmalu izvohal, kje imajo volkovi svoj prehod. Privabil jih je najprvo z vado, to je s konjskim stegnom, ali mrtvo ovco, psom itd. potem pa je prosil sv. Huberta blagoslova. Časih je šlo, časih pa tudi ne.

Stari „Gorenji Burger“ v Postojni je imel na domačem vrtu dobro priliko za to. Napravil si je lopo in je v njej prezebaval marsikatero noč. Njegova vztrajnost pa je bila dobro plačana. V eni sami noči je izmed peterih volkov ubil tri.

Njemu sicer ni bilo do talije, ker ga je vodila le lovska strast. Drugače pa si je tolmačil to vprašanje Hribarjev Juri tam gori nekje od Gorjancev. Kaj pa mislite! 50 kron za enega samega volka, to niso mačkine solze.

V Gorjancih so imeli volkovi svoj redni sestanek, ki ga je dobičkonosno izkoriščal naš hrabri Juri. Oj, kako smo fantalini gledali volkove, ki so jih pripeljali v Novo mesto k okrajnemu glavarstvu, tiste dolge kosmate mrcine z odprtim žrelom in tako strašnimi zobmi! Kako smo poslušali Jurija, ki je vedel o vsakem volku povedati drugo povest! In kako ponosno je vihal svoje brčice, ta naš Juri! Saj jih je lahko, pa naj kdo drug posnema tega junaka, ako ga more! Pa koliko je bilo teh volkov! Gotovo bi bil Juri že lahko praznoval jubilej — pa ga ni mogel. Zakaj ne? I, zato, ker je ravno pred petindvajsetim volkom zatisnil na veke svoje slavne oči.

Nekega večera, je pravil, stoji za grmom ob ozki stezici, in čaka volkov, ki so morali prav tisti večer in prav tam priti mimo njega — on je to že vedel. Pride jih kar sedem zaporedoma po stezi. Juri jih pusti mimo, potem pa upali po zadnjem, po volkulji. Ker je ni dobro zadel, ji je s sekirico preklal črepinjo.

Nekateri lovci so zmajevali z glavo. Hribar pa je vendarle spravil mastno talijo in pa še skupilo za volčje meso, ki je edino zanesljivo sredstvo proti vsaki izmed devetdesetih vrst jetike. — No, gotovo, saj trdijo to vse stare breške ženice.

Pa kaj so ti lovci še zasledili! Pojdite no! Hribar da se je bil dogovoril s Hrvatom onkraj Gorjancev, pa da sta delila dobiček. No, pa kaj za to? — I, Hrvat, pravijo, je donášal volkove vprek Gorjancev, ker na Hrvaškem niso plačevali in tudi še sedaj ne plačujejo talije. Hribar jih je pa potem streljal, da je dobil talijo za obadva. — Ako mu ne privoščite te talije, pa ga iščite; sv. Peter vam že pove njegov naslov.

Drugače se je pa godilo kmetu iz Učakovic v Beli krajini.

Prinesel je v Črnomelj sedem mladih volkov v košu. Drug je bil ljubkejši od drugega. Umevno je, da smo bili vsi radovedni, odkod jih je dobil.

Kmetič je pa pripovedoval:

Bil sem v gozdu za domačo vasjo, da si naberem nekoliko listja. Kar zaslišim čudno cviljenje; grem za glasom in pridem do grma, kjer najdem tale drobiž. Spoznal sem takoj volkove, ker sem imel ž njimi tudi že posla. Vem, da je volkulja silno nevarna, kadar ima mladiče. Zato poberem hitro vse skupaj, jih denem v koš in bežim domov. Komaj dospem do hiše, še slišim za sabo tuljenje in, ko se ozrem, vidim volkuljo, ki jo briše po sledu za mano. Zaprem se v hišo. Dolgo sem moral čakati, da so mi drugi odpodili nevarno mrcino. Sedaj sem pa prinesel mladiče semkaj, vsak bo vrgel 20 K, dobro bo.

Ko kmetiča natančneje izprašujem o kraju, kjer je bil brlog, se mi stvar ni nič prav ujemala. Dobro sem poznal vse gozdove okrog Učakovic. Bili so redki in nikjer ni bilo take goščave, da bi se mogla v njej vgnezditi taka zverina. Volk nima svojega ležišča takorekoč na planem. Molčal sem.

Ko me pa pokličejo h glavarstvu, da povem, s kako živaljo imajo opraviti, potrdim, da so to volkovi, svetujem pa, naj še ne izplačajo talije. Komisar me je razumel in je naročil kmetiču, naj pride pozneje enkrat po denar, ker je sedaj blagajnica prazna.

Preiskava je dogнала, da je imel kandidat za volčjo talijo tudi tako obrt v zvezi s Hrvatom kakor Hribar slavnega spomina. Dobil je namesto 140 K — tri mesece ječe. Hrvat pa je tudi plačal svojo požrešnost z ričetom.

Zopet drugače je bilo v Ribnici.

Počil je bil glas, da se klati volk po Mali gori. Zbrali so se ribniški in otavški lovci, vsaka družba zase, ne da bi vedela druga za drugo. In vsaka družba je hrepenela po časti, da bi ustrelila volka in pa, no ja, talija je morala tudi biti.

Ribničani pritisnejo od severne plati proti Mali gori, Otavčani pa od južne. Nekako v sredi pa trčijo skupaj, ko pride volk ravno mednje.

Streljalo je vse, kar je imelo puško, še potem, ko ni bilo več treba.

Volk je bil torej mrtev in, ako si vprašal, kdo ga je ubil, ga je vsak izmed njih.

Vsi so šli v Kočevje po talijo.

Hudomušni komisar vpraša: „Kdo je ubil volka?“

„Jaz sem ga!“ mu doni od vseh strani. „Ni res, jaz sem ga, ti si streljal že mrtvega volka! Jaz sem ga, ti ga nisi!“

Komisar se nasmeje.

„Za psa,“ pravi, „ne izplačujemo talije. Izvedenec pravi, da je ta vaš volk pes! Glejte, volk ima pod dlako volno, pes je nima.“

In res ribniški volk ni imel volne.

„Saj ga nisem jaz ustrelil!“ se zadere nekdo tam zadaj.

„Jaz tudi ne!“

„Jaz tudi ne!“ so hiteli vsi.

Ustrelil ga ni nihče. Talija je splavala po vodi.

Kakor je videti, je imel še največ sreče naš Juri Hribar.

(Konec prih.)

OROŽARSTVO.

Trocevka.

Spisal dr. Viktor Jeločnik.

V razpravi „Strel s kroglo“ prejšnjega letnika „Lovca“ sem se baval že mimogrede in splošno s trocevkami in obljubil čitateljem, da izpregovorim ob priliki nekaj več o tem orožju. Kakor sem že omenil, pride za slovenskega lovca v prvi vrsti in skoraj izključno v poštev le trocevka z dvema gladkima cevema (za šibre) in eno risano za kroglo (Flintendrilling).

V tem orožju ima tedaj lovec na razpolago dva strela s šibrami in eno kroglo. To je za naše lovske razmere najugodnejša sestava, ker si, s tako trocevko oborožen, kos vsaki lovski nalogi, posebno v naših, žalibog ne preveč bogatih loviščih.

Trocevka s povoljnim strelnim učinkom gladkih cevij in s pravo patrono za risano cev je v rokah lovca, ki ve to udobno orožje prav uporabljati in izkoriščati, res idealno in univerzalno orožje.

V sledečem hočemo razmotrivati, kakšna bodi res univerzalna trocevka, oziroma, kakšno orožje prija za posebne slučaje in uporabe; pokazati hočemo, v čem obstoje bistvene napake trocevke današnje vrste. Osebito pa menim, da ustrežem onim lovcem, ki si nameravajo nabaviti trocevko po lastnem naročilu in ne kupujejo orožja že iz-

gotovljenega, zanašaje se zaupno na ilustrirane cenovnike trdk in puškarjev.

Pri trocevkah je razločevati v prvi vrsti sestave (sisteme) s petelini in sestave brez petelinov. Puške brez petelinov so se že precej udomačile, in to po pravici, ker so pripravnejše, hitreje pripravljene za strel in tudi iz varnostnega stališča bolj priporočljive, kakor puške s petelini, dasiravno se večkrat sliši ravno nasprotna trditev. Kdor pa to trdi, dokazuje le, da mu je bistvo konstrukcije pušk te vrste popolnoma neznan. V posameznosti se seveda v tej razpravi ne morem spuščati in računam s tem, da se bralci vsaj toliko spoznajo v modernem orožju, da jim ni potreba posameznih delov orožja šele razlagati in dajati nadrobnega popisa sestavkov in njih delovanja.

Omenim naj le bistvene razločke trocevke s petelini in trocevke brez petelinov. Trocevka s petelini je urejena skoraj brez izjeme tako, da služi desni petelin obenem za desno gladko cev in za risano cev. Prestava za strel s kroglo je majhen ključ med petelini, ki, premaknjen na stran, spravi konico za užig patrone v risane cevi v smer udarca desnega petelina, ali pa premakljiv gumb na vratu kopita, tam, kjer drži lovec pri strelu palec desne roke. Premik gumba v smeri naprej prestavi tudi pri tej naredbi desnega petelina za strel s kroglo. Prestavo z malim ključem uporabljajo navadno pri trocevkah, ki imajo zaklep spodaj: zaklep „Roux“, dolgi kjuč ali angleški zatvor (ekscenter); prestava z gumbom pa pri zatvorih med petelini: zatvor z dvojnimi zapahom, zaklep „Greener“ itd. Pripravnejša je na vsak način prestava z gumbom, ker leži, če imam tudi že puško ob licu, vedno pod palcem, in tedaj lahko še v zadnjem trenutku z namerjeno puško oddam strel s kroglo brez zamude. Vse trocevke s petelini imajo pa to napako da morem ž njimi oddati zaporedoma le dva strela: 2 šibri ali 1 šibro in kroglo; za tretji strel moram vzeti puško od lica in zanj še enkrat napeti petelina.

Trocevka brez petelinov ima sicer tudi samo dva jezička („trnka“), toda tri posamezne peteline, ki delujejo neodvisno drug od drugega. Prestava je ista, kakor pri trocevkah s petelini, oddaja strelav pa poljubna in brez zamude, ker za tretji strel ni treba šele posebej napenjati petelina. V novejšem času so prišle v promet celo trocevke s tremi jezički, tako da odpade celo prestava za strel s kroglo, vendar je treba pri tem orožju precej vaje, da se strelec ne zmoti v jezičkih in odda namesto strela s šibrami strel s kroglo ali pa narobe.

Druga udobnost pri puškah brez petelinov sploh je ta, da ni treba petelinov posebej z roko napenjati, temveč je puška napeta samogibno (avtomatično) takoj, ko se odpre in upognejo cevi navzdol. Nevarnost, hoditi s puško brez petelinov, ki ima notranje peteline vedno napete,

je le navidezna, ker so petelini sami, kakor tudi jezički takoj, ko se odpre mehanizem za strel, oziroma za basanje, avtomatično popolnoma zaprti in moreš oddati strel le tedaj, če se odpre varnostna zatvorba, ki je pri trocevkah navadno na levi strani kopitnega vratu.

Lovec tedaj nima pri teh vrstah pušk prav ničesar opraviti s petelini. Pri puškah s petelini pa mora oba petelina z roko napenjati in večina strel, ki uidejo brez namena in povzročajo nesreče na lovu, se sproži pri napenjanju ali odpenjanju petelinov. Vzrok so navadno zmrzli in neobčutni prsti, šestokrat tudi zamenjanje petelinov: lovec hoče zapeti desnega petelina; držeč ga s palcem, ga hoče spustiti polagoma navzdol, pri tem pa vleče za levi jeziček! Tudi ob padcu je puška s petelini nevarnejša, kakor puška brez petelinov. Akotudi so petelini v miru, spuščeni navzdol na prvo stopnjo (puška tedaj ni napeta) vendar zadostuje teža človeškega telesa, če telebi na tla, da prebije petelin prvo stopnjo in užge patrono. Pri puški brez petelinov, ki je skrbno izdelana, so izključene vse navedene primere, ker je vedno zanesljivo zaprta in je ni potreba napenjati, oziroma odpirati poprej, kakor če leži že ob licu, tedaj v trenutku, ko mislim res streljati; če pa strela ne oddam, je zopet popolnoma zaprta z enim prijemljajem, ki se ne dotakne niti petelinov (do njih sploh ne morem) niti jezičkov.

Važnejše, kakor razmotrivanje sistema, ki je več ali manj stvar navade, okusa in — denarnice, je vprašanje, katero sestavo cevij, oziroma kakšen kaliber naj vzame lovec.

Po posebnem naročilu dobiš seveda vsako poljubno sestavo, če pa kupiš orožje že izgotovljeno, si omejen na izbero, katero ti ponuja puškar, oziroma tvornica.

V članku „Strel s kroglo“ sem že omenil patron, ki se rabijo tudi pri trocevkah, in razmotrival njih uporabnost. Seveda sem se omejil le na risano cev. Pri trocevki za naše razmere pa pridejo v poštev obenem tudi gladke cevi in le-te so ravno tako važne kakor risanka; trocevka, ki nima gladkih cevij, ki se morejo kosati z vsako lovsko dvocevko, je neuporabna, brez vrednosti, naj bo strel s kroglo še toliko natančen. Narobe zopet tudi najizbornejši gladki cevi nimata smisla, če čepi pod njima risana cev z nepovoljnimi strelnim učinkom ali nenatančnim strelom. V obeh primerah ti služi navadna dvocevka ali pa risana samica mnogo bolje.

Prve trocevke — izumitelj in prvi izdelovalec tega orožja je puškar Oberhammer v Monakovem — so bile seveda še precej neokretne, težke in tudi glede strela nepopolne priprave. Kmalu pa so se poprijeli večji tovarnarji z vnemo izpopolnjevanja trocevk, in danes moremo kupiti trocevko, ki je glede strela s šibrami kos najboljši dvocevki in ki ustreza glede sposobnosti risane cevi tudi najstrožjim zahtevam.

(Dalje prih.)

Iz lovskega oprtnika

Sloko je ustrelil g. F. U. dne 5. februarja v lovišču občine Volčji potok, dne 9. februarja pa njegov lovec v sosednjem lovišču občine Mengeš tudi eno. Od Horjulskih lovecev sem pa zvedel, da so med 5. in 12. februarjem v tamošnjem kraju ustrelili tri sloke.

Dr. H. S.

Prve sloke je videl pri nas graščinski lovec 8. marca v lovišču breške graščine pri Globokem. Na večernih poletih 11. in 13. marca je ustrelil vsakokrat po eno. Največ jih je opazil do sedaj 13. marca na večernem poletu, namreč 4. Priletele so vse popolnoma tiho. Pri buširanju se pa še ni mogel sniti s tem dolgokljunim severnim gostom. — Lovski nazdar!

Globoko pri Brežicah, dne 14. marca 1911.

Iv. Črnej.

Pomladanski lov na kljunače (sloke) in vprašanje, ne bi li bilo umestno, spomladi popolnoma ali deloma prizanašati tej divjačini s streljanjem, je prav sedaj snov, s katero se bavijo skoraj vsi lovski listi in tudi številni dnevniki.

Povod razmotrivanju tega vprašanja je dokazano dejstvo, da v srednji Evropi opažajo od leta do leta več kljunačev vse leto, ne le za pomladanske in za jesenske selitve. Vsako leto gnezdi večje število kljunačev v južni Nemčiji, v deželah tostran Alp itd. Temu se pravzaprav ni čuditi, saj je kljunač že od nekdaj stalno valeč ptič v Bosni, Albaniji itd. ne pa samo v »severnih deželah«
kakor navadno beremo v prirodoznanskih in lovskih knjigah.

Vobče smo Avstrijci, zlasti Slovenci prištevali kljunača skoro izključno selcem; to občno mnenje je sicer za pretežno večino pri nas ustreljenih kljunačev pravo — vendar je dokazano, da gnezdi in vali kljunač tudi pri nas. Gnezdi in vali, toda gotovo ne tako poredkoma, kakor mislijo navadno. Vzrok, da pri nas valeče kljunače vidijo in opazujejo le poredkoma, je gotovo ta, da ob tem času, ko vali kljunač in vzgaja svoj zarod, lovec navadno ne iztika po krajih, kjer se drži kljunač. Takrat ima vsak lovec važnejšega opravka obilo — velikega in malega petelina, srnjaka itd.

Če pa že vidi lovec kljunača ob tem času, sodi hitro: to je bolehen ali obstreljen kljunač, ki ni mogel potovati dalje.

Po mojem preverjenju pa je stvar drugačna! Kljunači vale že od nekdaj, čeprav ne posebno številno, vendar redno tudi pri nas. To pa med lovci še ni dovolj znanó iz navedenih vzrokov in zato, ker vale kljunači precej visoko v gorah, v smrekovih in jelovih gozdih tik pod pravimi planinami.

Kako na slabem smo Slovenci glede ornitološkega in sistematičnega, kakor biološkega spoznavanja živalstva sploh, omenjam le mimogrede. Mnogo lovecev — malone vsi planinci — se ne zanimajo za lovsko perotnino, razen za velikega in malega petelina; kljunača skorajda ne poznajo.

Opazovanja v drugih deželah — v avstrijskih in bavorskih Alpah — so dokazala neovržno, da se vrši tekom zadnjega desetletja po vsej srednji Evropi od leta do leta napredujoča in številnejša aklimatizacija kljunačev, ki tudi vale in čestokrat prezimujejo v teh krajih.

To potrjujejo raznotera — četudi žalibog redka — opazovanja po Slovenskem. Kljunači, ki prezimujejo pri nas, istotako oni, ki jih vidimo v pozni pomladi in poleti, niso boleheni, temveč nameravajo pri nas valiti, alj pa so valili ali se izlegli pri nas.

Pomladanski lov na kljunače, zlasti čakanje na večernem izpreletu (Abendstrich) je za pravega lovca in ljubitelja prirode gotovo eden najlepših, četudi napornih in malo uspešnih lovov.

Ker pa opažajo, da vane kljunači od leta do leta številneje tudi pri nas, glasujejo nekateri lovci zato, da bi popolnoma opustili pomladanski lov — gotovo hvalevredna misel.

Toda po mojem okusu je ta prepoved težka lovcu, ki ljubi ta res poetični lov in po dolgočasni zimi hrepeni po prirodi, prav tedaj zbujaajoči se iz dolgega spanja.

Da slišimo mnenje vseh lovcev o tej stvari, vabim vse tovariše, naj se oglasijo in prijavijo svojo sodbo v vrlem našem »Lovcu«, ki bo gotovo dal rad prostora takim pretresavanjem važnih lovskih vprašanj!

Ker sem stvar že spravil v tir in zinil A, naj rečem tudi B in objavljam takoj svoje mnenje:

Popolnoma odpovedati se pomladanskemu lovu, bi bilo častilcem lova na izpreletu preveliko zatajevanje; vendar naj se vrši pomladanski lov le na večernem čakanju. Lov s frmačem, gonje (kakor jih prirejajo tuintam po Hrvaškem) pa je opustiti spomladi popolnoma.

Lovski zakon Kranjske itak zabranjuje lov na kljunače od 1. aprila dalje, tedaj ne preti od pravih lovcev od tega časa dalje nobena nevarnost zaostanim in pri nas valečim kljunačem. Treba je pa brezobzirno preganjati zanikarne zankarje, to škodljivo in žalibog prav pri nas tako mnogoštevilno svojat.

Dr. Jeločnik.

Medvedko je ustrelil dne 12. t. m. princ Auersperg v Glažuti pri Kočevju. Čakal jo je na mrlišču. Prišla je že ob pol 8. zvečer in se lotila mrline (konja). Princ je sedel na drevesu, dobro pomeril in sprožil. Zadel jo je skozi srce, da je obležala takoj. Tehtala je 136 kg. Zanimivo je, da so našli pod kožo šiber. Kdove kdo jo je bil že poškrupil. Mleka ni imela.

Planinskega zajca (*Lepus variabilis* — Alpen-oder Schneehase), je ustrelil Blaž Urbas, veleposestnik na Slemenu pri Selnici ob Dravi dne 20. novembra t. l. Zival je že imela sprednje in zadnje noge (letače) popolnoma bele, prav tako ušesa (žličake), le njih konci so bili črni. Drugače je bila dlaka še sivkasto-rjava, razen repa, ki je vedno bel kakor sneg. On je zelo redka divjačina za Kozjak, ki je v tem kraju menda kakih 600 m visok. Baje ga je srečen lovec opazoval že celo leto na svojem posestvu. Tudi na gozdatem Pohorju je planinski zajec precej redek, vendar vidijo in ustrelje tuintam katerega.

Limbus pri Mariboru n. D.

Anton Godec, učitelj.

Metljavost pri zajcih. V zadnjem „Lovcu“ m. l. je I. F. vprašal o mehurčkih, ki se nahajajo v zajcu na jetrih. Take mehurčke imenujemo na Krasu „metulje“ (metuljav zajec, metuljava ovca). V zajcu so na pljučih, jetrih, črevih, tako tudi v bravini. Naleze jih zival na močvirni paši, zlasti ob studencih in tam, koder teče čista studenčica, od trave, pravzaprav od zelišča „bobovca“ (Brunnenkresse). Ti „metulji“, bolje metljaji, so zajcu, posebno pa bravini, smrtonosni. Ljudje radi jedo bobovec kot ločiko „solato“. Pri nas na Krasu domači zajci navadno nimajo metljavice, pač pa oni, ki prihajajo iz Hrenoviških livad k nam v hudi zimi in, kadar piha huda burja 2–3 dni neprenehoma. Kraški zajci se pa v takih časih večinoma izseljujejo na sosednje Primorsko, in ondi imajo tržaški lovci pravi dorado po loviščih, tako da vozijo nastreljene zajce na vozeh v Trst.

Ako zajec ni preveč metljiv ali metuljav, ga pri nas uživajo kakor zdravega; odstranijo pa seveda vse metljave dele.

Senožeče, 25. februarja 1911.

Josip Zelen.

Vodomec I. V 2. številu letošnjega „Lovca“ zagovarja gospod Edvard Pitamic našega vodomca (Alcedo ispida L., Eisvogel) z vso častivredno vnemo. Vidi se mu na prvi hip, da potiska pri njem ljubezen do prirode vse druge obzire v stran. Tudi jaz priznavam, da je vodomec ena najkrasnejših ptic naših dežel; zanjo bi šel zgolj raz stališče prirodoslovca v ogenj. Toda boj za življenje, v sedanjem času silnejši nego kdaj prej, se bore malo meni za prirodne entuziaste; ljubezen do prirodnih krasot mora kapitulirati spričo gospodarskih momentov.

Gospod Pitamic se moti, ko trdi, da lovi vodomec le ob močvirnatih vodah. Ako bi se bil bavil z vodomcem toliko, kakor sem se jaz, bi se bil preveril, da se vodomec izogiblje ravno stoječih in močvirnatih voda in lovi le ob rekah, ribnikih, jezerih, potokih, obrastlih z grmovjem in drevjem, najrajši ob plitvih bistrih vodah. To je umevno, ker ne bi mogel ujeti ribe, ako je ne bi videl.

Vodomec pri nas, vsaj v Novomeškem okraju, ni tako redek, kakor misli gospod Pitamic. Vidiš in slišiš ga prav povsod ob Krki in ob potokih. Razen ob času parjenja do končane izgoje zaroda, živi vodomec kot samotar, ki strogo varuje često izvojevano pravico do svojega, ne ravno obsežnega lovišča. Tekmeča ne trpi v njem. To brzkonce podpira domnevo, da je ta ptica redka.

Da bi pa vodomec užival edinole „navadne ničvredne ribice, katere love otroci za kratek čas“, to more trditi le tisti, ki vodomca, zavzet od njegove lepote, zagovarja brez vsega ozira na druge pomisleke. Jaz imam drugih izkušenj. V naših vodah je precej postrvij, ščuk in drugih boljših rib. Njih zaplod mora umen ribič čuvati nad vse, da ne pridejo „sladkosnedeži“ ob slastno pečenko. Prav tako jasno je pa, da tudi vodomec kaj rad igra vlogo „sladkosnedeža“ in da se zadovolji z vodnimi polži, pijavkami, vodnimi ličinkami, žuželkami itd. le tedaj, kadar mu primanjkuje ribic in malih rakov. Sicer pa pojma „ribice“ ni jemati dobesedno. Zakaj je priroda oborožila tega lovca z neprimerno dolgim in tako orjaškim kljunom? Videl sem že vodomca, ki se je davil s tako veliko „ribico“, da mi je bila uganka, kako jo je spravil vase.

Priznavam, da en sam vodomec ne uniči ribjega zaroda, ki ga je na „mili-jarde“. Upoštevati pa je treba tudi drugih škodljivcev. Koliko takih „milijard“ izgine tekom časa v nikdar sitem želodcu rib-roparic! Koliko jih pokončajo divje race, velike in male čaplje, čigre, galebi itd. itd.! Riba raste le počasi, število na ta način pokončanih rib pa se utegne tekom let namnožiti tudi na „milijarde“. Racionelen ribič sploh ne sme prezirati ribjih škodljivcev, niti teh, niti onih, niti grdih, niti lepih. Odstraniti mu je vse ovire gospodarskega napredka.

Naš izkušeni lovec in ribič doktor Tavčar je imel gotovo tehtnih razlogov, ko je predlagal v deželnem zboru, da uvrste vodomca v dodatek lovskemu zakonu.

Sicer pa se gospodu Pitamicu ni treba bati, da bi izginil vodomec, ako bi ga postavili na „indeks“. Dolžnost, zatirati škodljivce, ni nikjer predpisana in marsikateri ribič, ki mu je lov edino le zabava, se niti menil ne bo za vodomca. Ako ti pa že ni nič do tako lepega gosta, ti ga vendar ni treba ubijati; streljaj enkrat, dvakrat slepo nanj, pa se ti umakne drugam. Že sam prirojeni nagon čuva plemena in rodove, da ne izumro. S kako vztrajnostjo pobijajo razne škodljivce! Ali zapaziš v prirodi, da jih je izdatno manj? Mislim, da ne. Ako se je kje izpraznil prostor, že sede tujec k pogrjnjeni mizi. To je valovanje življenja.

Navdušen prijatelj prirode, bom torej zagovarjal našega vodomca do zadnje kaplje krvi — umen ribič, pa ga bom preganjal, ker je to moja dolžnost.

Novo mesto, v marcu 1911.

Julij Bučar.

Vodomec II. O škodljivosti vodomca zinem lahko iz lastne izkušnje nekaj besedi. Vodomec ne lovi „le ob močvirnatih vodah“, ampak povsod, kjer in kakor nanesejo razmere. Sam sem več let zakupnik vode, kjer so samo postrvi, le v približno 1½ kilometra dolgem lenem teku potoka in v takozvanem Starem grabnu se nahajajo klini. In kdaj se pojavlja vodomec redno ob potoku? Koncem meseca vinotoka in meseca listopada, ko začno postrvi radi drstenja iskati plitvih, peščenih mest v potoku in romajo proti vodi. Ž njimi se pojavlja in potuje tudi vodomec. Zakaj, to je uprav naravno, gre mu za pičco. Da pa v resnici ne dela preveč škode ikram in ribicam — to je potem seve edino moja skrb.

Ko sem prežal lani dobro skrit za golim grmičevjem, oborožen s kukalom in puško, na tatinske ribiče, prileti na kakih 20 korakov vodomec, sede na vejo, štrlečo preko potoka, in obsedi apatično. Streljati nisem smel, da se ne izdam. Vzamem kukalo v roke in opazujem ptiča. Le njegovo bistro oko kaže življenje, sicer miruje, kakor okamenel. Hipoma pljuske v vodo, se dvigne, otrese in prilično 4–5 cm dolga ribica se zvija v debelem kljunu in izgine v njem.

To se je ponavljalo tekom 20–30 minut petkrat. Trikrat pa je zaman planil v vodo.

Na tem delu potoka ni drugih rib, kakor edinole postrvi.

V svesti sem si bil, da mi ne uide. Ker radi previdnosti nisem smel streljati, sem ga pustil do drugega dne. Vsak si približno lahko izračuni, koliko postrvic uniči en sam vodomec tam, kjer se naseli nemoten.

Dobro — varujmo ga, kjer ne škoduje! Res, škoda bi bilo, zatreti krasnega puščavnika. Kjer pa škoduje, tam veleva ribiču že samoobramba, kaj mu je storiti, in naj vodomca štiti deset postav.

Očitati pa „goltanec, domišljavost sladkosnednežem, nedovzetnost za lepoto in bajnost prirode“ (stran 33 Lovca II. let.) — to ni ne stvarno, ne objektivno, da ne rabim tršega izraza.

P. Višnjan.

Ostrupljanje lisic se v hrastniški okolici letos ni posebno obneslo, deloma, ker smo pričeli prepozno (11. febr.), deloma pa ker nismo imeli najboljšega strupa. Za poizkus smo naročili letos strychninum sulfuricum, ki je pa deloval kaj slabo. Žival je sicer vzela vado, jo tudi zdrobila ter snedla, a padla ni v krogu, kolikor ga je bilo mogoče preiskati. Sumili smo že, da nam kdo pobira zverjad. Te dni je vendar našel naš lovec daleč mrtvo lisico; to pač kaže, da strup deluje slabo. Sicer smo ga poizkusili tudi na mački: ostala je po desetih minutah še čvrsta, dasi jo je precej streslo že po treh, štirih minutah. Zatorej mislimo, da strychninum sulfuricum kakor tudi strychninum purum ni pripraven za otrovanje lisic. Bolje je učinkoval strychninum nitricum, ki je umoril mačko približno v 3 minutah. Lisica, ki je snedla potem pol bedra zastrupljenega, je obležala na mestu, drugih lisic vendar tudi ni bilo najti. V dolskem revirju so našli ostanke snedene kune zlatice. Sled je kazala, da je požrla kuna zastrupljenega ptiča in obležala mrtva. Še tisto noč jo je pa pohrustala lisica, ki je pustila le lepo zlato svetinjico celo, vse drugo pa spravila. Lisice ni bilo najti. Zanimiv dogodek pripoveduje tukajšnji rudniški lovec B. (Odgovornost prepuščam seveda njemu, ker nisem bil navzoč.) Pravi, da je našel v snegu mrtvo lisico, ki je bila pa odprta. Do nje in od nje je vodila sled druge lisice, ki se je lotila zastrupljene. Ko jo je začelo vediti, je oddirjala daleč in obležala. Zanimalo bi nas, če se je prigodilo kaj podobnega tudi kje drugje. Lovski nazdar! *Miloš.*

LISTEK

Štiridesetdanski post!

M. Hanzlowsky.

Po kratkem predpustu, polnem rajanja in veselja za človeški rod, je prišel mir — kes v srcu in znamenje pepela na čelu. Začel se je štiridesetdanski post. Frak in strahopetna cev sta se umaknila obleki pokore!

Prirodo še odeva mrtvi plašč, plašč počitka in trdega spanja, toda le še kratek čas, in zbudi jo fanfara, hosane.

In divjad? Uživa li tudi ona postni mir? Stopimo bliže in opazujmo nje početje!

Poleg meje prostranega gozda čepi v tihem zavetju velikega grma mlada zajklja, obkrožena od snubačev-kavalirjev različne starosti. Prijazni nakloni in elegantno vzdignjene „cvetke“ pričajo o goreči ljubezni.

„Mir!“ jim veli krasotica skesano. „Ali ne vidite, da nastopim v kratkem trnjevo pot materinstva? Minula sta predpust in ljubimkovanje. Pustite me, da trpim za pregrehe!“

V plitvem razoru poležanega strnišča naletimo na „vlak“ poljskih jerebic. Ves hripav od samega obetanja neskončne ljubezni in zvestobe, hodi nestrpen samec za svojo izvoljenko.

„Naj bo, vzamem te — bodi mi zvest soprog“ — in sklenjen je zakon med veselim poskakovanjem navzočih. Hitro se odcepita od družbe ter se napotita na domovanje dvojne sreče.

Hitimo v prostrani gozd!

Okoli skalnega Maleparta lazi mlad lisjak in trka na vrata svoje ljubice, pridobljene v predpustu.

„Hodi proč in pusti me v miru, ti nezvesti lahkoživček!“ ga odklanja žalosten glasek iz votline. „Skrbeti mi je za prihodnjost.“

„Klanjam se, signora!“ odvrne vasovalec in se plazi s pobešeno metlo dalje, lačen in medel in zaljubljen. Sreča ga znanec, star kavalir, njegov družabnik v predpustu. Tako podjetno je nosil prej mustače, navihane á la „Es ist erreicht!“ — sedaj pa mu vise klavrno po kitajski šegi navzdol okoli še vedno finega gobčka. Mladenič ogovori tega znanca ter mu potoži svoje zlo. Toda, nikar da bi ga tolažil, ga starejši celo nahruli prav zlobno: „Mir, tovariš, post je!“

Sredi velike jase visokega gozda stoji več srna. Velik in močan srnjak pridno piha mladi srnici na srce in ji obeta krasne livade, polne bujnega zelenja in pestrega cvetja.

„Norec stari!“ ga zavrača ona malomarno. „Poglej svojo oguljeno staro obleko in svoje kosmate roglje! Ali hočeš tak ljubkovati z mano? In sedaj, v postnem času? Do takih snubcev mi ni nič! Obrij si roglje in kupi si novo obleko, potem pa pridi, toda ne prej kakor o sv. Petru in Pavlu! Ni res, to bo med sladak?“

Osramočen odkoraka od družice in se priduša, da je ne pogleda nikdar več. Ali ona ve dobro, da se vrne še letos.

Visoko v pečevju stoji pred poledenelo skalno ploščo krepak gams ter si gladi ostanke nekdanj tako krasne brade.

„Danes imajo naše mamice shod, da se dogovore radi kazni, namenjeni nezvestim ljubimcem - očetom,“ premišljuje rogljač. „Povabljen sem za zapisnikarja in svetovalca. Še kaj! Naposled mi še natovorijo očetovstvo bogve čigavih sinčkov in hčera. Ne boste pihale kaše! Pogovorite se kar same, saj ste bolj zgovorne, nego jaz!“

Stare in mlade grešnice so morale same zborovati in prevzeti tudi skrb za pregrehe iz časa lanskih „Vseh svetnikov“. Sprejele so tudi resolucijo, da ne pogledajo skozi leto in dan nobenega kozla več in najsi ima še tako lepo brado in še elegantneje zasukane roglje!

V starem gozdu ustavimo svoje korake. Na debeli veji stare jelke opazimo našopirjenega tetraona. Leno požira sivkasto iglevje. Pod drevesom je pa razgrnil celo „trafiko“ temnih „svalčic“. Po njih spoznamo: „Še ne poje!“

Blizu njega slišimo naenkrat glasno bobnanje črne žolne, ki oznanja veselo vest: „Jutri bo naše tovarišice svatba!“ „Oho!“ zakleplje naš samotar, zbudivši se iz svojega sanjarjenja. „Kaj pa pri nas? Ali ne bo nobenih svatb? Telep, telep, skupaj prijatelji in tovarišice! Velika noč se bliža, začnimo tudi mi rajati!“

Po dolgih vejah vitke smreke se pripodi v tem hipu dvojad čilih veveric — brzih gozdnih pismonoš.

„Čakaj me vendar, ljubica,“ sopiha samec.

„Le potrpi še malo!“ mu odvrne šegavo izvoljenka, „še ne cvetejo rožice, da bi jih spletala v vence za svatbo.“

Idimo v golič. Debele plasti trdega snega še vedno odevajo pritikavo ruševje. Pod strmim grebenom visokega zameta čepi ruševcev, črn kot oglje. Toplo solnce ga je ogrelo že nekoliko. Vztrepeče s svojimi perotmi in iz prsi se mu izviije lahen „tšui“. Glasnejši prihaja njegov klic, kakor bi uglašal strune. Jutri zarana zapoje drugim zaspancem arijo iz najlepše opere „Ruševke“.

Ne daleč od tega oglarja kima bel zajček, obut v sive škornjice. Pred njim leži že utipana in obrabljena pratika, ki jo je vzel lani zaspanemu nedeljskemu lovcu iz žepa.

„Judica!“ bere polglasno. „Čas je, da pogledam, kaj delajo naša mamica!“

Obut in odet v lak in frak, se bliža z elegantnimi skoki mestu sestanka. Da ga le ni prevarila pratika! Zakaj predpust v tej visočini je, akoprav pozen, dostikrat le prezgoden!

Iz raztrganega jarka, obrastlega z zverženim bukovjem in drugim grmičevjem, zadoni tenak glas jereba, ki vabi ljubico.

„Vidiš, prijatelj, tudi tu je še predpust, tudi tukaj se rodi veselje.“

Bliža se noč! Visoko v zraku je predpust. Veliko število razno-terih krilatih arktičnih mask veselo vpije in drevi na veliki korzo karnevala na ledeni sever.

Blizu vasi naletimo na tolpo kužetov, ki občudujejo svoj ideal — proste ljubezni! Zadovoljni so in veseli, samo da smejo slediti predražestni.

Na slamnati strehi delajo mucike brezplačen koncert in poveljujejo ljubezen v sladkih akordih, v visokem „c“. Je pač postna muzika v divni noči.

Naposled stopimo še k znancu, k pristnemu lovcu.

Prazen je njegov brlog. Njega ni! Pravijo da se ženi; predpustom si jo je izbral in po Veliki noči bo — poroka, če bo res!

R I B A R S T V O

Pogrom ribam.

Na Kranjskem so pretrpele ribe že marsikatero katastrofo. Največja jih je zadela 15. avgusta 1890. l. Ta dan je pri Devici Mariji v Polju shod. Ondi se zbere obilo ljudstva, zlasti iz vasij na desnem bregu Ljubljane, ne samo iz bližnjih, ampak tudi iz daljnih: iz Podmotnika, Lipoglava, Javorja, Prežganega, Jančjega i. dr. Izpod Vevčega in Zavoglom se je nabralo na bregu Ljubljane vse polno ljudij, vračajočih se popoldne iz Polja, kakor bi bil velik semenj ob reki. Ljubljana je bila sila majhna, rib pa vse belo, kamor je človek pogledal. Plesale so. Valile in motale so se po vodi, legale po strani k tlom; nekatera se je zopet malo dvignila, nekoliko migala in zopet legla. Nekaj mož je bredlo v vodo. Metali so ribe na suho, segali pa le po večjih in velikih. Bilo jih je vsake vrste: mren, podlesti, platic, klinov, lipanov. „Jo-o-oj, kako je velika“, se je čulo, kadar se je jel sulec motati in „belo kazati“. Nekdo je odpeljal sulca na cizi, nositi ga ni mogel. Pri zavogelskem mlinu sta lovila ribe dva moža v čolnu z grabljami, ker

je tu voda globočja, in izmetavala zdaj pa zdaj tovor na suho. Iz bližnjih vasij so bili prišli s škafi; drugi so vezali ribe v ruto; kdor je imel dva „facova“, je napolnil obadva; drugi so vezali rokave kamizol in jih polnili z ribami. Vsak jih je dobil kolikor jih je le hotel. Čolnarja pri mlinu sta nehala nabirati, ker ni bilo nobenih odjemalcev, dasi je bilo še dosti rib. — Kar jih je ostalo na suhem, so zmetali nazaj v vodo, da ne bi smrdelo, zakaj dan je bil jasen in vroč.

Na večer so priplesale ribe po Ljubljani do Kašlja, Sv. Andreja in Zaloga. Tukaj so jih pričakovali z jerbasi in škafi. Drugo jutro so jih lovili od Zaloga doli po Ljubljani in po Savi. Pri uravnavi Save je bilo takrat mnogo delavcev, delal pa tisti dan ni nihče. „Dopoldne so lovili, popoldne pa jedli in pili!“ je pripovedoval gostilničar v Gradovljah. „Po štirje so sedli k veliki skledi, do vrha naloženi z ribami, in jedli, kakor nisem videl še nikdar. Škodljive niso bile ribe; bruhal je res marsikateri, pa le oni, ki se je nabasal preveč.“ Prvi dan so bile ribe dobre. Drugi dan so pa dišale že tako, da so jih morali zakopati.

Ljudje so se okoristili z ribami, kar so mogli. Nakupil si jih je vsak gruntar, vsak bajtar v bližini reke. Vendar je odnesla voda mnogo rib dalje; mnogo jih je obležalo po zatonih in tolmunih in obviselo na grmovju, da je voda par dnij smrdela po njih.

Bilo je takrat toliko rib v Ljubljani, kakor ni slutil niti izkušen star ribič. Vedel je, da jih je mnogo, več ko navadno, ker je bila na spomlad Sava pretrgala škarpo nad „delilno tvorbo“. Ta vodi Savo vzporedno z Ljubljano polagoma nizdolu do njenega ustja, in Sava teče strmo čez ostanek pretrgane škarpe med koli pravokotno naravnost v Ljubljano. Tako je bila Ljubljana (ne pa Sava) v premi črti ribam, prihajajočim po Savi gori. Ribič tudi ni maral kaj prida loviti poleti, ko ni pravega prometa; hranil je blago za hladno in mrzlo sezono.

Po tem pogromu je bila od Vevčega doli Ljubljana prazna rib; samo ob ustju dotokov in izvirkov je bil opaziti kakšen klinič.

Ta katastrofa je uničila po najnižji cenvi okoli dvatisoč do tritisoč kilogramov doraslih rib, če računimo na škarf 10—15 *kg* in upoštevamo število hiš v bližini vode. Oropala je ribarstvo vsled uničenja mladice in zaroda za 5—6 let. In kaj je bilo vzrok tej nesreči?

V vevški papirnici je bilo odstraniti 2000 litrov (morda tudi več) ne več uporabne klorovo-apnene vode. Delavec je dobil nalogo, da izpusti to vodo polagoma v Ljubljano. Na tak praznik, na tako lep dan se je pa hotel delavec iznebiti svojega dela prav hitro, da bi bil prej prost tudi on, kakor so bili drugi. Odpravil je torej tekočino prav hitro. Uradna komisija je vršila ogled. Delavca so kaznovali z zaporom par mesecev. Tisti kanal, po katerem je prišla strupena tekočina v Ljubljano, so morali zazidati. Ribič pa je imel — veliko škodo. F.

Iz ribarske mreže.

Zakon na papirju. Po zakonu je prepovedano meseca marca in aprila prodajati sulce bodisi na trgu, bodisi v gostilnicah. Na trgu jih res ni dobiti: zato pa se gotovi ljubljanski, in to nikakor ne zadnji restorani ne ženirajo čisto nič, navajati sulca na svojih jedilnih listih. Take gostilničarje treba brez pardona ovaditi pristojni oblasti; to je edino sredstvo, da se konča ta vandalizem na Kranjskem.

Teorija in praksa. Slavno uredništvo! Prišel je prepovedani čas za sulce in res jih ne love in ne prodajajo javno. Pač pa cvete ta trgovina po ljubljanskih vežah in po hišah, ker jih za slepo ceno prodajajo brezvestni ribiči in tatovi. Ali takemu počenjanju res ni odpomoči? Ne glede na to, da je drstna riba naravnost gnusna — kaj res ni v meščanstvu najti toliko dostojnosti, da bi odklanjalo tako običajno ukradeno blago? Žal, da ne marajo klicati policije, kar bi bilo najumestnejše! Vse prijatelje našega stremljenja pa pozivljamo, da z vsemi zakonitimi sredstvi zasledujejo take kršilce postave.

Okrajnemu glavarstvu okolice ljubljanske priporočamo, naj izvoli poskrbeti, da se bo ribarski zakon izvrševal tudi v praksi. Ali bi ne bilo dobro, če bi semtertja varnostni organ malo pogledal ob Malem grabnu, Gradaščici, Glinščici in se pozanimal, kako pridejo gotovi „ptičarji“ do tega, da po Trnovem prodajajo drstne sulce po 40 h *kg*?

Rumenkasto mreno — nem.: Barbe — lat. *Barbus vulgaris* — je ujel dne 1. svečna t. l. ribič in zapriseženi lovec g. Jože Čižman iz Tacna pod Šmarno goru. Riba je tehtala 1,45 *kg*. Ne priobčujem tega radi teže, ker mrena zraste tudi do 12 *kg* težka, temveč radi nenavadne rumene barve, česar ne vidimo vsak dan.

Dr. J. P.

Trnkarsko-športni klub »Sava« s sedežem v Ljubljani začne, kakor čujemo, v kratkem delovati. Klub ima namen, gojiti vse športne panoge trnkarstva, ribogojstvo in pripomoči svojim članom do športa. Odpreti pa namerava športni ribolov tudi tujim trnkarjem, ki prihajajo v našo deželo, stopiti ž njimi v zvezo in tako tudi po svoje skrbeti za povzdigo prometa tujcev v naši domovini. Natančnejše podatke prinesemo v eni prihodnjih števil.

V sezoni sulčje drstitve. Kakor znano, se drste sulci meseca marca ali aprila. Ta dva meseca jim je naš zakonik naklonil teoretično prizanesljivost. V naših vodah, zlasti ob tako ugodnih vremenskih odnošajih se večina sulcev drsti 14 dni pred svetim Jožefom in po svetem Jožefu. Ob drstitvi grede sulcec po vodi navzgor, si poišče potoke in najmanjše pritoke, kolikor daleč pač more priti, navadno do kakega potočnega mlinskega jeza, kjer si komaj v 1—2 čevlja globoki vodi izkoplje svojo jamo v gramozu ali pesku. Prav pogosto spremlja eno samico po več fantinov — vasovalcev in ženinov. Ne glede na to, da misli cela vrsta mlinarjev, da je od pamtiveka upravičena do kradeža, niso ribiči po poklicu in razni ribji tatovi nič boljši od prvih: strastnejši nabadajo vedno na istem mestu krožeče velikane z ostmi, dočim oni, ki vedo bolje računati, ujemo samico, jo privežejo v vrvo na grm ali kol in potem z ostmi zabadajo svatovalce drugega za drugim, kakor prihajajo dan za dnevom, noč za nočjo. Tisto malovredno ribje meso bi že človek naposled privoščil tej legitimirani ali nelegitimirani svojati — ali kar je bolj žalostno in kjer se neha šala — nebroj neoplodenih iker in

zaroda gre na ta način v nič. Zato pozivljamo vsakogar, zlasti pa obmejne lovce-čuvaje, četudi nimajo naravnost naročil, vsako tako roparsko počenjejanje ovaditi pristojni oblasti. Zanašamo se tudi na našo, svojo dolžnost vedno vršečo žandarmerijo, da od 10.—30. marca malo pogleda po drstiščih, ki so itak znani po vsej okolici.

Kako lahko pokvari riba lov na race in druge ptice. V nedeljo, dne 5. februarja grem ob vodi in ugledam v oddalji kakih 100 korakov črno lisko, ki se mirno pase ob vodi. Priplazim se ob grmovju, da bi jo dobil in tako pridem na kakih 50 korakov razdalje. Naenkrat pridrevi sulec ali ščuka, gotovo za plenom, prav na ta kraj in udari z repom močno ob vodo, da voda brizgne tudi naravnost v lisko. Seveda se je preplašila ptica in čez grmovje zletela na drugo stran.

In ko sem se vračal, sem videl velikega kragulja, ki je gotovo prežal na race in se pognal od brega. Tega tukaj redkega ptiča sem tedaj videl prvokrat v ljubljanski okolici.

V. H.

Listnica uredništva.

Vse cenjene sotrudnike prosimo vljudno, da pošiljajo rokopise vsaj do 3. dne vsakega meseca, ako žele, da priobčimo njih spise še v številki onega meseca. Prepozno pošiljanje povzroča mnogo nepotrebne zamude, moti popravo korekturnih pol in ovira pravočasno izhajanje lista. Lovski pozdrav!

Ponatisi ali posnetki brez navedbe vira niso dovoljeni.

MALA OZNANILA.

Naprodaj je skopec s košaro za jastrebe (Habichtskorb) nov 28 K sedaj 15 K. 2 skopca za vidre, nova 20 K, sedaj 12 K. — Makso Paulin, Crnomelj.

Naprodaj je risanica za tarčo (Scheibenstutzen), tarča, (zajec), ki se premika, 2000 m zaplat (Lappen), 40 deščic za rogovje. — Vprašati je pri upravnistvu „Lovca“.

Psa frmača, 9 tednov starega, rjavobebe barve, kratke dlake, prodaja za 20 K. Alojzij Sojer v Novi vasi pri Rakeku.

Čistokrven španjel (springer) 3 leta star, izvrsten aporter, posebno iz vode, je naprodaj pri Edmundu Kovačiču, Stražišče pri Kranju.

Naprodaj so foksterijerji, resaste dlake: en pes star 2 leti, ki goni izvrstno in tudi v jamo hodi, cena 30 K; ena psica 3 leta stara, goni dobro in gre rada v jamo, cena K 25.—; 3 psi po eno leto stari, še neučeni, po 20 K. — Naslov pove upravnistva „Lovca“.

Frmača, 5 mesecev starega, nemške kratkodlake pasme, rjavega, dobrih staršev, prodaja za 25 K Josip Durn v Ljubljani, Sv. Petra nasip 67.

Frmača, dresiranega za lov na polju, na vodi in v gozdu kupim. Pes mora imeti izvrsten nos; zahtevam 8 dnevno poizkušnjo. Fr. Križaj tovarnar, Št. Peter na Krasu.

Kdor potrebuje polhovke in podloge za suknje, naj se obrne na Franja Laha, trgovca, Lož pri Rakeku. Blago prav fino in lepo ustrojeno ter poceni.

Lovski pozdrav.

Opazil sem, da se je v „Lovcu“ začel širiti po nemškem „Weidmannsheil“ preloženi, vendar po mojih mislih s slabim razumom preloženi pozdrav „Lovski blagor!“ Ker si mislim, da morda še ni prepozno in da bi se morda vendar še dalo ustaviti razširjanje tega ne posebno smiselnega pozdravnega izraza, sem se odločil povedati svoje pomisleke proti temu najnovejšemu lovskega dozovu. Če že posnemamo in prevajamo, posnemati in prevajati nam je po razumu, ne pa tjevidan po slovarju. Kakor je n. pr. za nemško Senkgrube izraz „grebenična jama“ v vinogradu pač primeren in opravičen, tako je popolnoma nesmiseln pri jami na dvorišču, katera služi za smetišče in za pogrezanje raznih odpadkov. Tako tudi vem, da je najti v slovarjih za nemški „Heil“ slovenski „blagor“, toda kolikor jaz poznam prostonarodno govorico, se ne rabi beseda „blagor“ nikdar kot v oščilo pro futuro ampak le kot nekako preslavljanje pro praeterito ali pro praesenti. Vsklik „blagor“ se nanaša le na že obstoječe razmere, ne pa na to, kar ima še le nastati, pomniti pa je, da se pozdravi in voščila obračajo naprej, ne pa nazaj kakor blagovalna preslavljanja. To dvojje si nasprotuje. Dalje treba vedeti, da vsklik „blagor“ izprva ni bil pravi samostalni moškega spola, ampak z naslonjeno členico „—re“ (ЖЕ) podaljšan substantivno rabljeni pridevnik „blag“ v srednjem spolu, torej „blago“ t. j. dobro. Brez členice „—re“ bi lahko vsklik „blago! dobro!“ rabili enako za že obstoječi položaj preslavlja, češ, blago in dobro ti je, ti si srečen, kakor tudi za še le nastopajoči položaj želelno napovedovaje, češ, blago ti bodi, dobro se ti izidi, bilo srečno! — Toda enklitična členica „—r[e]“ (ЖЕ) podkrepi besedo, ktere se pridruži, in jo važno povzdigne tako, da čutimo v tem vselej neko nasprotje. Pri indiferentnem izrazu „blago“ povzroči pritaknjena členica „—re“ [oziroma njen ostanek „—r“] trdilen odvet na nekaj predidočega ali obstoječega negativnega, neko tiho nasprotje n. pr. „Blagor ti!“ = ti si pač srečen (jaz pa ne) ali pa „Blagor mu, ki se spočije“ . . . v znani pogrebni ali nagrobni pesmi (= srečen je tisti, ki že v grobu počiva, kajti lepše solnce mu sije in lepša zarja rumeni nego tistim, ki se še pehajo in trudijo v boju in trušču življenja). Aleksander Véliki je baje ob Ahilovi gomili vskliknil: „Blagor tebi, ki si v Homeru dobil svojega slavitelja!“ (= o srečni mladenič, ki je Homer oznanovalec tvoje hrabrosti, jaz ga pa žalibog nimam

takega). Blagor meni! БЛАГО МЯНѢ! (o me felicem! — kako sem srečen!) i. t. d.

Kakor si Nemci voščijo „Glück und Heil! Heil und Segen! Heil und Wohlfahrt“, tako si mi „srečo in zdravje, srečo in blagoslov, uspeh in srečo“ itd. Seveda če bi mi šli iskat izrazov v staroslovenščino, bi privlekli morda na dan kak „lovski blagolučaj!“ če se pa držimo sedanjih domačih voščil, bi nam moral zadostovati pozdrav „dobro srečo!“ oziroma „lovsko srečo!“ — Ker so pa nimrodi, kakor sploh sinovi proste narave, večkrat pod vplivom praznoverskih sugestij, pravijo, da prav tako nimajo radi, če jim kdo vošči srečo, kakor so nejevoljni, če pri odhodu na lov srečajo staro babo namesto čvrste Diane, kajti po njihovem mnenju jim prav tako, kakor smatrajo starico za „zdelo“ in zlo prikazen, tudi voščilo sreče srečo ureče.

Če je res tako, potem nam seveda kaže staremu praznovanju na ljubo ogniti se sploh vražnemu izrazu „sreča“, dasiravno bi imel veljati menda vsak pozdrav za voščilo sreče. Čudna zagonetka! Kako bi se dalo vsestransko ustreči? Pravijo, da je rekla lisica, ko je paternošter našla: „To so same besede“. Ukrenimo jo torej tudi mi tako po lisičje in gre naj nam za besedo, da se le izognemo v lovskih krogih obabjeverenemu izrazu „sreča“. Nemški turnarji se pozdravljajo z „Gut Heil“ t. j. dobro srečo, dober uspeh — slovenski Sokoli so pa od bratov Čehov sprejeli krepki „na zdar!“ in so ga v svojih vrstah trdno udomačili. Ali bi ne kazalo lovcem kreniti jo za Sokoli ter sprejeti dozov „lovski názdar!“ — če pa to ne ugaja, ostanemo lahko pri domačem dozovu „lovski pozdráv!“ — — *Preserški.*

Ribarski koledar za april.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Račja samica.

Na Koroškem:

Sulec, lipani, podust, potočni raki in koščak.

Na Kranjskem:

Lipan, sulec, šarena, pasasta postrv in račja samica.

Na Štajerskem:

Lipan, ostriž, sulec, krap, kečiga in potočni rak.

Opomba. Za Istro in Trst z okolico ni nikahih ribarskopравnih določeb.

Lovski koledar za april.

V prepovedanem času so:

Na Goriškem:

Divji kozel in divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak, srna, srnjaček in srnica; zajec; divja kokoš, ruševka; gozdna jerebica, fazan, skalna in snežna jerebica; poljska jerebica; prepelica; divje race.

V Istri:

Divji kozel in divja koza; divji kozliček in divja kozica, srnjak, srna in srnjaček, srnica; zajec; divja kokoš, ruševka; gozdna jerebica, skalna jerebica, snežna jerebica, poljska jerebica; prepelica in divja rasa.

Na Koroškem:

Kozorog, jelen; košuta, jelenček in košutica; divji kozel in divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak in srna, srnjaček in srnica; zajec; divji petelin do 6. aprila, divja kokoš, ruševca do 6. aprila, ruševka; gozdna jerebica, snežna in skalna jerebica; močvirni kljunači, divje gosi, divje race, tukalice; fazan; poljska jerebica, prepelica.

Na Kranjskem:

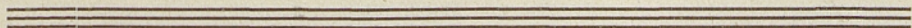
Jelen in košuta, jelenček in košutica; damjak ali lanjec; divji kozel in divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak in srna, srnjaček in srnica; poljski in planinski zajec; divja kokoš, ruševka; fazan; gozdna jerebica; snežna jerebica, skalna jerebica; poljska jerebica in prepelica; kljunač; velika divja rasa, divje race razen velikih divjih rac, divje gosi, močvirniki in povodne ptice od dne 16. aprila dalje.

Na Štajerskem:

Jeleni, gamsi, srne; poljski in planinski zajec; divja kokoš, ruševka; fazan; poljska, gozdna, snežna in skalna jerebica, prepelica; divje gosi, divje race in tukalice.

V Trstu in okolici:

Divji kozel in divja koza, divji kozliček in divja kozica; srnjak in srna, srnjaček in srnica; zajec; divji kunec; divji petelin do 1. aprila, divja kokoš, ruševca do 1. aprila, ruševka; gozdna, skalna in snežna jerebica; fazan; prepelica, poljska jerebica in divja rasa.

Pogin roparicam!

Najuspešnejše sredstvo za zastrupljanje lisic in drugih roparic, je — **stihnin**. Če ga prav uporabljáš, je uspeh zajamčen. Ta izredno budi strup kakor tudi **arzenik** in **arzenikovo milo**, ki ga rabijo entomologi, ter vsi drugi v tehnične namene služeči strupi se dobivajo proti izkazu oblastvenega dovoljenja pri

➔ **„ADRIJI“**, ➔

drogeriji in koncesionirani prodajalnici strupov,
v Ljubljani, Šelenburgova ul. 5.

Dobe se tudi nalašč za lisice prikrojene kroglice!

Pozor, g. lovci!

Priporočam se za
prepariranje in gačenje
divjih petelinov
kakor tudi vseh vrst
živali.

Cene nizke, delo
solidno, izborno!

Viktor Herfort,

preparator in dermoplastik

Stanko Vrazov trg št. 1,

poleg šentpeterskega mostu.

➔ Najstarejša češka trgovina s kožami ➔

F. VLK v PLZNU (Češko)

➔ priporoča najfinejše potovalne in lovske kožuhe, hlače iz ➔
➔ ovčine in iz usnja divjih maček, ter odeje za vozove in sani. ➔

Prevzema vsa krznarska dela! ➔

➔ Kupuje vse vrste kožuhovin!

Strojarnica

Vse v največji izberi in po najnižjih cenah!

Barvarnica

Izdajatelj: „Slovensko lovsko društvo“. — Odgovorni urednik: Anton Martinc.
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

ALBIN SCHWEITZER

preparator in dermoplastik

v LJUBLJANI, Kapitalska ulica šte. 5

se priporoča gg. lovcem

za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo ceno in brez konkurence naravno!

PRIPOROČILA:

Z Vašim delom sem zadovoljen, je prav čedno.
Dr. Iv. Lovrenčič.

Gospodu Albinu Schweitzer-ju v Ljubljani.
S petelinom, ki ste mi ga nagačili, sem zelo zadovoljen.
Ljubljana, 17. marca 1900. Stanko Rudež.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah (Ferlach)

Prilporoča najmoderneje puške
za lov, dvocevke, risanice,
trocevke

Manlicher-repetirke, pripravne
za lov z najboljšim strelnim
učinkom

Manlicher-Schönauer-repetirke. Browning-pištole,
kakor pištole zistem „STEYR“, zrna 6.35 in zrna 7.65
z originalnimi cenami. — Priporoča se tudi za izdelovanje novih
kopit in novih cevi. Popravlja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških črevljev iz najboljših
— tovaren, domačih in tujih. —

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske črevlje.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. Na
željo odnašam in donášam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Viktor Herfort, preparator,
Stanko Vrazov trg 1

v Ljubljani poleg šentpeterskega mostu
se priporoča za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo solidno in izborno. — Cene nizke.

Mnogo priznanj od različnih zavodov in
lovcev na razpolago.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema.

lasinega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških

strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširno
znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelnov za brezdimni smodnik.

Novo! Avtomatične Brovning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom.

Avtomatične Brovning- in Steier-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potreb-**
ščin po najnižjih cenah. Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja,

pisarniških potrebščin itd.

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Vzorci in ceniki papirja na razpolago.